

**PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

BSA I – 021 – 94/09

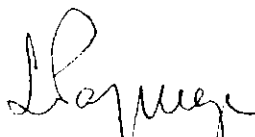
Warszawa, dnia 13.07. 2009 r.

Do druku nr 2116

**Pan
Lech CZAPLA
Zastępca Szefa
Kancelarii Sejmu**

W odpowiedzi na pismo z dnia 24 czerwca 2009 r. Nr PS/112/09 przesyłam w załączeniu uwagi Sądu Najwyższego do senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw.

Z poważaniem

w/z
**Prof. dr hab. Lech PAPRZYCKI
Prezes Sądu Najwyższego
Izba Karne**

SĄD NAJWYŻSZY
BIURO STUDIÓW i ANALIZ
Pl. Krasieńskich 2/4/6, 00-951 Warszawa

Warszawa, dnia 13 lipca 2009 r.

BSA I – 021 – 94/09

U w a g i

do senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw

Projekt wyraża zdecydowane dążenie do rozszerzenia swobody testowania, m. in. przez wprowadzenie do kodeksu cywilnego umowy darowizny na wypadek śmierci. Mogłoby to oznaczać, że uruchomiona w tym kierunku inicjatywa ustawodawcza wychodzi naprzeciw oczekiwaniom, a sama instytucja ze względu na swą doniosłość powinna się stać ważnym elementem porządku spadkobrania. Tak jednak nie jest, a uzasadnienie projektu nie dostarcza przekonujących argumentów na korzyść proponowanej zmiany. Trudno w szczególności uznać, że za omawianą zmianą przemawiają już funkcjonujące tego rodzaju rozwiązania w innych systemach prawnych. W polskim prawie spadkowym zapis pozwala testatorowi uszczuplić stan majątku spadkowego z jednoczesnym zapewnieniem mu kontroli nad trwałością tego rodzaju rozrządzenia, dopóki pozostaje przy życiu. Tymczasem z projektu ustawy zdaje się wynikać, że w następstwie umowy darowizny na wypadek śmierci jedynie skutek rzeczowy darowizny ulega przesunięciu do chwili śmierci spadkodawcy. W konfrontacji takiej darowizny z jej aktualnym odpowiednikiem *inter vivos*, ta druga zdecydowanie bardziej chroni interes darczyńcy, choćby przez wzgląd na możliwość jej odwołania.

W literaturze wyrażane oczekiwanie na wprowadzenie do kodeksu cywilnego umowy darowizny na wypadek śmierci ma raczej charakter odosobniony. Trudno też być zwolennikiem proponowanego zamierzenia mając na względzie wizję przyszłych uregulowań kodeksowych, przedstawionych w Zielonej Księdze pod redakcją Zbigniewa Radwańskiego. Jeżeli bowiem odnieść się do ujętych w tej publikacji rozważań w przedmiocie swobody testowania, to co do umowy darowizny na wypadek śmierci można się spotkać tylko z bardzo ogólnym stwierdzeniem, że „Nie podlega też dyskusji potrzeba korektury rozrządzeń *mortis causa* (a także darowizn *inter vivos*) spadku w celu ochrony interesów osób bliskich spadkodawcy.” Nie ulega wątpliwości, że tak wyrażona myśl nie determinuje dążenia do proponowanej zmiany.

Wszystko to prowadzi do wniosku, iż w aktualnym stanie oczekiwań w zakresie testowania, rozszerzenie swobody w tym względzie na umowy darowizny na wypadek śmierci nie jest pilnie konieczne. Za uzasadnione należy uznać przekonanie, iż postulowana zmiana powinna podlegać ocenie w kontekście zmian systemowych, a te powinny być przedmiotem prac komisji kodyfikacyjnej.